

كِتَابُ التَّهْجِيِّ الْقُرْآنِيِّ

سُفَارَا

UVOD U KUR'ANSKO PISMO

Autor: Idriz Demirović

SUFARA uvod u Kur'ansko pismo

XV izdanje

IZDAVAČ:

MEŠIHAT ISLAMSKJE ZAJEDNICE SANDŽAKA
izdavačka djelatnost EL-KELIMEH

ŠTAMPA:

GRAFOKARTON, PRIJEPOLJE

NOVI PAZAR, 1999. god.

I dris
Demirović

كِتَابُ التُّهْجِيِّ الْقُرْآنِيِّ

OSUFARA

UVOD U KUR'ANSKO PISMO

UDŽBENIK ZA
VJERSKU POUKU

Uvod

Kur'ansko pismo je pismo arapskog alfabeta. Piše se i čita na lijevo i ima 28 slova (harfun mn. hurūfun). Nema posebno malih i velikih slova, ali većina njih imaju različite oblike, ovisno od mjesta gdje stoje u riječi. Nema ni samoglasnika a ni slijedecih slova: c, č, ć, đ, lj, nj, p, ž. Sva slova kur'anskog pisma služe kao znaci za suglasnike, jer nema posebnih slova za oznaku samoglasnika. Samoglasnici se dijele na kratke i duge. Za kratke postoje posebni znakovi koji se stavljaju iznad, odnosno ispod slova, dok se dugi samoglasnici označavaju pomoću kratkih i odgovarajućeg produženog slova.

Obzirom na način izgovora svi glasovi dijele se na meke i jake.

Meki glasovi su:

ا ب ت ث ج د ذ ر ز س ش ف ك ل م ن و ه ي

dok su jaki:

ح خ ص ض ط ظ ع غ ق

Prvi se izgovaraju kao u našem jeziku, a drugi su jači za koje je, radi njihovog pravog izgovaranja, potrebno posebno uvježbavanje.

Ima i srodnih harfova koji se, radi različitog značenja, različito pišu i različito izgovaraju. Mora se isto tako strogo paziti na njihovu razliku kod izgovaranja. Pomenutih srodnih harfova ima šest grupa i to:

I	ح خ ه	– tri (h)
II	ظ ن ز	– tri (z)
III	ص س ش	– tri (s)
IV	ض د	– dva (d)
V	ط ت	– dva (t)
VI	عُ أُو, عِي أَي, عَا أ	– po dva (ā, ī, ū)

Što se pravopisa tiče sva slova se dijele na spojena – koja se spajaju sa slovima koja slijede iza njih u riječi, i rastavljena – koja se ne spajaju sa slovima koja iz njih slijede. Prvih je 22 dok je drugih 6: ا د ذ ر ن و

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تَعْسِرْ رَبِّ تَتِمَّ بِالْخَيْرِ

|

ELIF

Opšta karakteristika arapskog alfabeta je u tome što se sastoji samo od suglasnika izuzimajući jedino u izvjesnim slučajevima ELIF.

Prvo slovo arapske abecede je uspravna crta (|) zvana elif. Elif bez ikakva znaka uči se samo sprva kur'anskih poglavlja (sureta) i u arapskoj abecedi. Kao svako drugo arapsko slovo i elif se čita samo uz pomoć znakova za samoglasnike.

KRATKI SAMOGLASNICI

U arapskom jeziku ima tri kratka samoglasnika. Za njihovo označavanje postoje tri znaka (hareke) koja se stavljaju iznad slova – suglasnika: (ـَ) fetha, (ـُ) damma, odnosno ispod slova (ـِ) kesra, a koji nikad ne stoje sami, nego sa suglasnikom.

Ī

ELIF SA FETHOM

Kada se iznad elifa (|) stavlja znak za kratki samoglasnik (— — hareke fetha) dobija se Ī koje se čita kao kratki samoglasnik e, odnosno kratko a:

$$| \text{ — } = \text{ Ī } e$$

Ī   Ī   Ī   Ī   Ī   Ī

Ĭ

ELIF SA KESROM

Ako se ispod elifa (|) stavlja kesra (—) dobija se Ĭ koje potpuno odgovara našem kratkom samoglasniku i:

$$| \text{ — } = \text{ Ĭ } i$$

Ĭ   Ĭ   Ĭ   Ĭ   Ĭ   Ĭ
Ī   Ĭ   Ī   Ĭ   Ī   Ĭ

؛

ELIF SA DAMMOM

Kada se iznad elifa (|) stavlja hareke damme (˘) dobija se ؛ koje se čita kao naš kratki samoglasnik u:

$$| \text{ ˘ } = \text{ ؛ } u$$

؛	؛	؛	؛	؛	؛	؛
؛	؛	؛	؛	؛	؛	؛
؛	؛	؛	؛	؛	؛	؛

د

DAL

Izgovara se kao naše d. Piše se:

Na početku riječi i kad je samo	U sredini i na kraju riječi	
	Rastavljeno	Spojeno
د	د	د

Sva arapska slova sa mekšim izgovorom kada imaju za kratki samoglasnik fethu čitaju se sa kratko e, odnosno ona sa jačim izgovorom čitaju se sa kratko a, a kada imaju kesru sva se čitaju sa kratko i, i kada imaju hareke dammu čitaju se sa kratko u, kao:

د	—	d		
د	َ = ِد	—	de	} kratko
د	ِ = ِِد	—	di	
د	ُ = ُد	—	du	

دَ دِ دُ دَا دِ دَا دَا دَا دَا دَا

دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا

دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا دَا

ذ

ZAL

Ovaj glas ne postoji u bosanskom jeziku. Kod izgovora ovog glasa treba staviti vrh jezika ispod gornjih prednjih zuba i izgovoriti kao meko z. Glas ذ ima ove oblike:

د - - - دُ = d	أَءُ = ez	أُءُ = uz
ذ - - - ذُ = z	إِءُ = id	ءُءُ = dez

آءُ إِءُ أُءُ إِءُ أُءُ آءُ إِءُ أُءُ إِءُ أُءُ
 دءُ آءُءُ دءُءُ آءُءُ آءُءُ دءُءُ دءُءُ
 إِءُءُءُ آءُءُءُ إِءُءُءُ آءُءُءُ إِءُءُءُ آءُءُءُ
 دُءُءُءُ إِءُءُءُءُ آءُءُءُءُ دءُءُءُءُ آءُءُءُءُ

ر

RA

Uglavnom odgovara bosanskom glasu r. Bez obzira da l
 stoji na početku riječi, u sredini ili na kraju riječi, spojen ili rastav
 ljen, uvijek se piše na ova dva načina nepromijenjen ر r np

رَ يَ رُ أَرُ إِرُ أُرُ أَرُ دِرُ ذَرُ سَرُ

دَرُ سُرُ دِأَرُ ذَدِرُ إِرَدَ ذَارَ سُرَادَ أُرِدَ سُرِدَ

دَآرَ دِرَا رِذَا رَذَدَ دِرِدَ سَرَذَدَ ذَرَسَرَ آدِرُ

دَرَا دُرِدَ آذِرَا إِدِرِدَ أُدِرَا أُذِذُ دِرَا

إِدْرَدُ دَرِدِرُ ذَرَذَرُ

ز

ZA

Potpuno odgovara glasu z, a piše se uvijek nepromijenjen na ova dva načina نَزْ npr.:

زَ زِ نَزْ أَزْ إِزْ أُرْ دُنْ ذُنْ دِرْ نِرْ أُرْ

دِزْ ذِزْ إِذِرْ سِرْ دِزْ ذِرْزْ أذِرْذْ نِرْزْ أِرْزْ

زَادَ زَادَ أَرَانَرَ سَرَنْتَرَ أَدَدُ أَرْدَسَرَ دَرَزُ

نَرَنْتَرَ إِدَنْتَرُ دَنْزُ دَنْزُ سَرَنْتَرَ نَرَنْتَرَ

زُرَزُ رَزَادَ زِدَارُ زِدْرَنْزُ أَرْدَسَرَ إِدْرَسَرُ

ن

TENVIN

Kratki samoglasnici (hareke) mogu se udvostručiti. To udvostručenje zove se tenvin, a dolazi samo na kraju riječi.

Udvostručena fetha (ن) čita se en (odnosno an kada stoji iza jakih glasova), udvostručena kesra (ن) čita se in, a udvostručeno damme (ن) čita se un. Tenvin ن (en, an) u većini slučajeva piše se sa elifom, npr.:

أ	- en	دأ	- den	زأ	- zen	} čitaju se kratko
إ	- in	دِ	- din	زِ	- zin	
أ	أ - un	د	د - dun	ز	ز - zun	

ذَا ذِي ذِي أَا رَا رَا إِدَا إِدَا
 إِذَا دُرِّي أُرِّي أُرِّي أُرِّي إِذَا دُرِّي
 رَدَدِي شَرَشَرَا زَرَدِي زَرَدِي شَرَشَرَا دُرِّي
 زَرَزَرَا أُرُرِي رِدْرِي زِدَدَا أُرُرِي زَارُرِي أُرُرِي

ب

BA

Izgovara se kao naš glas b.

Slova koja smo dosad naučili nisu se spajala sa slovima koja iza njih u riječi slijede, dok slovo b (ب) spada u vrstu onih slova koja se spajaju sa slovima koja slijede u riječi. Ovo slovo, kao i ostala slova koja se spajaju, obzirom na to da li stoji samo ili se osnovnom obliku doda jedan potez za spajanje (desno, lijevo, ili s obje strane) ili završni potez, radi lakšeg pisanja, različito se piše kad je na početku riječi, u sredini, na kraju, rastavljeno ili spojeno. Ovisno od toga ima ove oblike:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ب ب	ب ب	ب	ب	ب

ب ِ بٌ بَّ أَبٌ دَبٌ ذُبٌ أَبَدًا

دُبٌّ بُدَا أَبْرَهُ أِبْرٌ أَدَبٌ إِرْبٌ أَرَبًا بَارَ بَابٍ

بَارَ يَأِي بُرَدًا بَرَدٌ أَدَبَرَّ بِيْبٌ بِيْدِرٍ بَدْرًا بَدَا

أَبْرًا أْبَدَرَ بَذْرًا بَذْرٌ بَزْبَرَ بُورًا بُرَدٌ بُرَدٌ

أُبْرَدٌ ذَبْرٌ ذَبْدَبٌ رَبِّبٌ رَبَبٌ رَبَدٌ رَبِيْدٌ

أَزْبَرَ رَبْرَبٌ أَدْرَبٌ بِرْبُرٍ إِذَا

ت

TA

Izgovara se kao naš glas t, a pošto se spaja sa harfovima koji slijede u riječi, ima ove oblike:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ت ت	تت	ت	تتت	تة

ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت ت
 آتت إارتبة إرتب برتأ بدأت برتبة زرت تربة
 أرت إرتاة أرتب بردة ترتب تبت ذر ذرة
 تتر تدبر تترت درة ترتا تذر إرتبة
 تبت رتبه دتبه إرتد إرتة إرترة

ذر ذرة بررة أرتبة ذر ذرة

ث

SA

Ovaj glas ne postoji u bosanskom jeziku, a najbliži je našem mekom s. Izgovara se meko, s vrh jezika i rastavljenih usana. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ث ث	ثش	ث	ث	ث

ثَ رِ شُ شَا سِ إِثْ شَبْ دَثْ أَثْ بُثْ
 رِثْ رَثْ تَثْ تَرِثْ بَثْ بُرْ أَثْ إِذْ أُثْرْ
 بَارِثْ مُبِثْ دَشِرْ بِأَشِرْ رِشْدَهْ رِثَاءَهْ إِثْ
 شَبَّ أُرْثَهْ شَرْدًا بِرِشْتَهْ أُشْرِبْ أُرْشَمَ بَرِثْ
 تَدَشِرْ أُرْثَا إِبْرَكَ شُرْ شَرْدًا تُرْرِبْ بِرِثْ

و

VAV

Približno odgovara našem glasu v sa razlikom što je ovaj potpuno usnen glas jer se izgovara skupljenih usana. Pošto se ne spaja sa slovima koja slijede u riječi, piše se samo na ova dva oblika:

Na početku i na kraju riječi samo	U sredini i na kraju riječi spojeno
و	و

وَ سِ وُ وَا أَوْ دَوُ وُدُ ذَوُ وِ بٍ
 أَوْ بُ وِثْ أَتَوْ زَوْرًا وَأَبَ بَوُوبٍ وَرَبَّ
 إِذْرَاوُ شَرَوْةً تَوَدُّدُ وَرَدَّةً بِشَوْرَةٍ وَدَرَ
 بِوَزِيٍّ وَأَوْثَرَ وَزَرًا وَتُبُّ تَوْبَةً وَأَوْبَدَ
 دَوِوْرُ تَزْوُودَ وَأَوْزَرَ إِزْوَزَرَ ثَوْرًا أَوْثَرَ
 وَادُّ أَوْرَثُ رَوُوزَ بِيْدُوٍ وَوَرَثُ وَرَثَةً

ۛ

TEŠDID

Ovaj znak za pojačanje zove se tešdid i služi za dvostruko izgovaranje slova iznad kojeg stoji. Nikad ne dolazi na početku, nego u sredini ili na kraju riječi. Slovo nad kojim stoji tešdid čita se udvostručeno, tako da se prvo čita sa sukunom, a drugo sa hareketom koju ima, npr.:

رَدَدَ = رَدَّ   بَثَّ = بَثَّ   رَبَّ = رَبَّ   ثَبَّتَ = ثَبَّتَ

ثَبَّتُ   بَثَّ   تَبَّتْ   تُرِدُ   وَبِئْرٍ   هَذَا   دَرَّةٌ   تَزْوَدُ

بِذَرَةٍ   نَزْرَةٍ   أَدَبٌ   ثَرَبٌ   وَدَثِرٌ   تَدْرَبُ   تَدْبِرُ

بِثْبُثٍ   وَدَدَ   تَأَزَّرَ   ذَرَّةٌ   أُرْزِ   وَدَّتْ   دُبَاً

تَبَّرَزَ   بَبَّتْ   ابْتَدَّتْ   تَزْبِبُ   بِتَزْرِبُ   تَدْبُرُ

ن

NUN

Izgovara se kao naše n, a pošto se spaja sa harfovima koji sli-
jede u toj riječi, piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ن ن ن	ن	ن ن	ن	ن

نَ مِنْ أَنْ نُنْ بِنَا دُنْ بِنِ أَنْ
 إِنَّ أَنْتَ ابْنٌ بِإِذْنٍ وَنَبَذَ بِنْتِ أَدْنَبَ دَنْبًا
 تُنَّا نَوْدُ أَرِنَ أَدُنْ أُبْنَةُ بِيَدَنْتِ إِنْ أَرْنَبًا
 نَرَبَنْدَرًا دَرْنَةُ بَدُنْ أَرْنِبِ نِبْرُهُ تَنْبَةُ تُنْبِتُ
 إِنْتَدَبَ إِنْ نَبَذَ أَنْبَرَ دُنْدُنْ أَنْبِرًا نُثْبِتُ
 تَرْبِنَةُ وَزَنْتَرَةُ أَنْبَتِ نَوْبَةُ أَنْذِرُ إِبْنَةَ بِنْبُوَّةٍ
 إِنْ نَزِدْ نَبْوَةٌ وَنَوَّرَ

ی

JA

Potpuno odgovara našem glasu j, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ی ی	ی	ی ی ی	ی	ی

Kada je **ي** kao nosilac tenvina en, onda se to **ي** ne čita.
na primjer:

يَ سِ سِ أَيُ يَا يَدُ زُرَى تُبِي بَائِي يَدِ يَزُرُ
 زِدِي أَتِنَ بَزِيدِ يَرِثُ دَوِيرَةٌ رَوِي شَدِيَا يَرُونَ
 أَرُوِيَةً أَيْنَ رُونِدَا دَيْنُ يُنْدِرُ وَيَرُونَ بَائِي
 بَرْدِيَّةِ زَيْنَ يَرُوزَ يَبْتُ أَدْرِيَّةَ بِيُونَ تَبِيَا
 بِذَبِي يُنْبِتُ أُشْبِيَّةَ يَدَوِي ثَنِي تَدَيْنَ يَاذِنُ
 ذُرِّيَّةَ رَوِي وَيَدَوُونَ بَيْتَ بَرِيْبِ تَرَبِيَّةَ بَدَنِيَّةَ

ل

LAM

Izgovara se uglavnom kao naš glas l, s tim što je malo čvršći
i tanji. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ل	ل ل	ل	ل	ل

لا	لا	لا	} kratko
لَا =	لَا =	= Lee	
لَا =	لَا =	= Lei	
لَا =	لَا =	= Leu	
لَا =	لَا =	= Len	

لَا رِي فِي سَاءِ مَنْ أَرَا إِلَّا بِي لَلْ إِي لَنَا لَيْنُ
لُبُّ أُنْ لَلْبِيثِ أَنْزِلْ ثُلُثُ إِي لِي لَوُ وُلْدِي وَيَّ يَدُلُّ
بَارِدَةً أَلَا ذَلُّ يَلِدُ بَلَدٍ لِأَنَّ بَلَاءَ أَلَا بَدُّ لِي تُرُ لَبِينِ
لَدُنْ ذَلَّةٍ لِي نَلْ بِلْدَةٍ وَلَوْلَ أَيْ لَوْنِ لَيْتَ دَلُومَا
لِي تَبُّ لِي لَّا لَرِبَ بِلِينِ أَلَذَّبَ يَدُلُّ زُلْزَلَتْ أَلَدُّ
تُلَّتْ وَيْلُ لِلزَّبِ لَبَزُ بَلْبَاءَ وَلَنْ تَلْبَثُ لِأَنَّ الْإِبْوِي
وَلَدَتْ إِشْنَيْنِ بِوَلْدَةٍ

DUGI SAMOGLASNICI

U arapskom jeziku imaju tri duga samoglasnika: ā, ī i ū. Pošto nema posebnih slova za oznaku dugih samoglasnika, tvore se od kratkih samoglasnika i suglasnika (i to tako da se iza znaka fetha doda و, ا ili ي pa nastaje ā, iza znaka kesre doda se ي pa nastaje ī, iza znaka damme doda se و pa nastaje ū). Kada و, ا ili ي stoje kao znaci za duge samoglasnike, ne stavlja se nad njih sukun.

Na dugim samoglasnicima nekad stoji uspravna crta mjesto kose.

و - ي - ا DUGI SAMOGLASNIK A

Dugi samoglasnik ā ima više vrsta. Tvori se od و, ا ili ي. Dugo a nastaje kada iza fetha dolazi ا ili ي bez ikakvog znaka, odnosno kada iznad و, ا ili ي stoji mala uspravna crta اَ, اِ, اُ. U tom slučaju و, ا ili ي čitaju se kao naše dugo a, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi	Na kraju riječi
ا ا	وَأَ - أ - ي ي ي	وَأَي ي - ي - ي
ا - - - ا = a	لا - - - لا = la	Sa dugim samoglasnikom ā čita se bilo koji harf nad kojim stoji uspravna crta.

أَوْى تَابَ إِلَيْنَا أَنْتَى أَوْى أَوْو إِنَّا أَرَدْنَا ثَلَاثَةَ أَوْلَادٍ
 تَرَى أَدْيَانَا رَبُّو وِلَادَةُ نَبِيِّنَا نَادِينَا يَا أَبَانَا بَاتَ إِلَيْنَا وَلِينَا
 أَوْى دُنْيَا لَوْلَا أَنْزَلْنَا يَارَبَّنَا إِنَّا ثَوَابًا أَدْنَى لَأْتِيَهُ
 إِلَى دَارِنَا أَنْى بِرِوَايَتِهِ بِلَادُنَا بَارِدَةٌ أَنِيَةٌ شُرَابٍ
 إِنَّا ثَنَا لَابْنَةٌ نُرْمَرْنَا وَلِيْنَا ذَاتَ لِيَالٍ

ف

FA

Izgovara se kao naš glas f, a pošto se spaja sa harfovima koji slijede u riječi, ima ove oblike:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ف	ف	ف	ف	ف

فِ فِي أُفٍ دَفُ نَفَا لَفَّ فَرَّهَ فَإِنَّ رَفَثًا
 فَرَّتْ فَارَةٌ أَلِفٌ رَدِفٌ أُنْفًا يُفْنِي فَانِيَةً فَإِذَا
 فَازَ تَوْفِيٌّ دَيْنًا بِفِلْزَاتٍ فَرَدَدْنَا فُرَادَى إِفْتَدَى
 يُنْفِدُ فَارَدْتُ فَزَتْ إِفْتَرَى فَاتِرٌ فَاتٌ فَوْتًا وَفَاةُ
 فَتَانِ فُلَانٌ نَفِدَ فُلًا فَأَوْرَثْنَا أَلْفَ فَيْلَةٍ
 بِوَأْفِدَةٍ نَفْنَفٍ تُوْفِيَتْ أَلْفُ فِتْيَانٍ وَفَتَاةُ

SPAJANJE RIJEČI

U kur'anskom pismu ne čitaju se slova na kojima nema ni-
 kakva znaka. To naročito vrijedi za slovo ا (al – lamut
 ta'rif) kada su na početku riječi ا | kad je na početku ا na kraju ri-
 ječi bez ikakva znaka. Prema tome ovisno od toga da li imaju kak-
 va znaka na njima ili nemaju, ovako ćemo ih čitati u donjim rije-
 čima:

بِالْأَثْرِ	= bil eseri	الْتَوْبُ	= es sevbu
لَيْلَةُ الْبَدْرِ	= lejletul bedri	لِلدَّرَنَةِ	= lid dereneti
الْوَلَدُ	= el veledu	بِالذَّنْبِ	= biz zenbi
بِالْيَدِ	= bil jedi	وَالرَّبِّ	= ver Rabbi
تَوَلَّوْا	= tevellev	وَالزُّبُرِ	= vez zuburi

أَتَوْا بِالتَّوْبَةِ وَاللَّيْلِ بِالتَّدْبَةِ بِالْبَارِزِ بِإِشَانِ
 أَوْوَا بِالنَّارِ بِالذَّنْبِ فَالتَّالِيَاتِ الثَّوَابِ بِالثُّلُثِ
 بِالشَّرِّ بِالثَّوَابِ بِالدُّلِّ الدَّلِّ بِالنَّوَالِ بِالأَثْمَارِ

— ي

DUGI SAMOGLASNIK I

Dugi samoglasnik $\bar{i}$ nastaje kada se iza znaka kesre doda $\bar{y}$. Znak kesre (mala uspravna crtica) može stajati ispod slova y , a može i ispod prethodnog slova, s tim da y nema drugog znaka, npr.:

Na početku riječi	U sredini riječi	Na kraju riječi
اِ	پ — ی	ی — ی

اِی بِي ذِي فِي لِي اِی وَرَنِي لَا اَدْرِي
 بُوَادِ النَّيْلِ لَا يَزِيدُ الْفَيْلُ لِلَّذِي يَرَوِي لِإِيْلَافِ
 وَالَّتَيْنِ بِنَزِيْفِ أَنْفِي رَبِّي ثَبَّتَنِي فِي دِينِي أُتِنِي
 دِينَارًا يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَالَّذِينَ الْأَوْلَادُ لِي
 زِينَةُ الدُّنْيَا يَا أَبِي أَدْبَنِي فِي دِينِي وُلِدَنِي إِبْرِيْلَ

ق

KAF

Ovaj glas ne postoji u našem jeziku, jer je jak, a izgovara se krupno, iz dubine grla. Najbliži je našem glasu k. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
ق	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
	ق	ق	ق	ق

Pošto je ovaj jak glas, znak fetha (   ) nad njim se čita kao kratko a (a ne kao e) a tenvin – udvostručena fetha (   ) čita se kao kratko an (ne kao en).

ق = ka } kratko
ق = kan }

قَ قًا أَقْ ذُقْ لَقَدْ قُلْ فُقْ يَقْدِرُ

يَقْبُ قِدْرًا أَقْتَتْ إِذَا وَقَبَ فِرْدَةٌ قَارَةٌ

اِقْتَرَبَ الْفِرَاقُ بِالْإِقْرَارِ وَالْيَقِينِ قُفْلٌ رُؤَاةٍ

يُقْتَلُ أَرْزُقْنَا رِزْقًا وَقَادِرِينَ يُقَدِّرُ بِتَقْدِيرِ التَّوْفِيقِ

فَانْفِقْ نَفَقَةً لِأَبِي ثَائِبٍ وَقَارِهِ لِأَفْرَقٍ فِي دِينِنَا بَيْنَ

الْفَقِيرِ وَالْوَزِيرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ تُقَدَّرُ الْأَرْزَاقُ

وَالْأَقْوَاتُ إِلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ الْقَابِلَةِ أَنْذَرْنَا رَبُّنَا
رَبُّ الْفَلَقِ يُرِيدُ تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ

وُ

DUGI SAMOGLASNIK U

Kada se iza znaka damme doda و (bez drugih hareketa) nastaje dugi samoglasnik ū (وُ). Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi	Na kraju riječi
أُ	—وُ —وُ	—وُ —وُ

أَوْ ذُو قُوَا أَبُوذَرِّ اتُّو قُلُوبِنَا اتُّونِي بِدَاوُدَ

اتَّقُوا إِذَا زُرْتُمُوَا وَالزَّيْتُونَ أَنْ يَنْفِقُوا يُولَدَ أَوْفُوا

الْقَتَالُونَ نُورُنَبِينَا يَتُوبُونَ يَنْفِقُونَ يَقْدِفُونَ تَوْقِنُونَ

وَقِفُوا النَّبِيُّونَ يَتُوبُونَ وَلَا يَذْنِبُونَ يَا وَدُودُ رَبِّي

الْفَارُوقُ ذُو قُوَّةٍ يَتْلُونَ الْقُرْآنَ أَوِ الزَّبُورَ قَوْلُوا

وَالْقُبُورَ زُورُوا قَالُوا رَبَّنَا نَتُوبُ لِدُنُوبِنَا أَلَوْفُودُ

زَارُوا نَبِيَّنَا

م

MIM

Izgovara se kao naše m. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
م	م م م	م	م م م	م م

مَسْمُومًا لِمَ قَمُومٌ أَلَمْ يَأْقَوْمِ مِيرَاتٍ أَمَنُوا عَمَّا

دُمِرَتْ فَدَقْدَمَ بِنِيمٍ مَدَدَةِ آيِنِ الْمَفْرِ مَرَاهُ

يَوْمَ الدِّينِ مَنُونٌ لِمَ لَمْ تَرَ إِمَامًا أَنْتُمْ تَمُوتُونَ
 أُمَّتًا أُمَّتٌ لِلتَّلْمِيزِ قَلَمٌ يَا بَنِي آدَمَ لِمَنِ الْمَالُ
 الْيَوْمَ إِذَا قُمْتُمْ الْمَرَافِقِ لَقَدْ مَاتَ الْيَوْمَ مُمَثِلٌ
 رَبِّ تَمِّمْ مُرَادَنَا أَمِينٌ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا أَمِنَهُ
 أُمَّ نَبِينَا فَلَا تَلُومُونِي الْمَالُ وَالْبَنُونَ فِتْنَةٌ

٤

HEMZE

Hemze se zove glas kao suglasnik koji se nekad piše kao ا
 a nekad kao ؤ , a predstavlja glas koji ne postoji u bosanskom
 jeziku. Izgovara se ispuštajući zrak kroz stisnuto grlo. Kad
 je napisano sa sukunom izgovara se kao poluglas, oslanjajući se na
 predašnji glas (npr. دَابُّ de'buṅ, بَرُّو bi'ruṅ).

دَابُّ   بَرُّو

Hemze se piše nekad samo (ؤ) a nekad mu je nosilac ا و ili
 ي (bez tačaka) dok se na početku riječi piše uvijek u obliku elifa
 (ا).

Kada su و ili ي kao nosioci hemzeta, onda se oni ne čitaju.

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
أ ء إ	أ ء أ ء	أ ء ء أ	أ ء أ ء	أ ء أ ء

أ ء = e
 إ ء = i
 أ ء ء = u

} kratko

أ إ أ ء ء إ إن أنت إبدأ ربة يومئذ

فه تفع إذاقرأت يا أمي رأيت الذئب فإذا فأت فإدة

مؤدب يؤتون يقرئون القران وأبرئ لؤلؤ لئن تؤثر

أبونا وأبناؤنا يؤمنون فإي الآء فأذن مؤذن بإذن

والمؤمنون والمؤمنات البئر مملوء بالماء

ك

KEF

Odgovara približno našem glasu k, s tim što se izgovara nešto mekše. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ك ك	ك	ك ك	ك	ك

كَ كِ كُ كَا كَمُ إِلَيْكَ لَمْ يَكُنْ كَهْوًا الْمَوْتَرُ

كَيْفَ مِنْ كُتُبِ الْمَكْتَبِ تَبَارَكْتَ يَكْفِي لَكَ

كَأَنَّكَ مُبَارَكٌ كُنُونًا قِرْدَةً أَكْبَرُ الْكُوْتَرُ مَلِكٌ

يَوْمَ الدِّينِ أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكْذِبُ بِاللِّدِينِ

وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ فَوَيْلٌ لِلْمُكْذِبِينَ فَبِأَيِّ آيَاتِنَا تُكْذِبَانِ

فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ رَبُّكَ يَرْزُقُ لَكَ الْبُرْكَاتِ ثُمَّ فَأَنْذِرْ
 وَرَبِّكَ فَصَبْرٌ وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
 كِذَابًا وَإِذْ أُنذِرْتُمْ قَلِيلًا فَكُنْتُمْ

GUBLJENJE DUŽINE U IZGOVORU

Kada se spoji riječ koja se svršava na dugo ā, ī ili ū sa drugom riječi, onda to dugo ā, ī ili ū postanu kratki, npr.:

قَالَ	=	قَالُوا	—	قَالُوا الْآنَ	= kalul āne
لَ	=	لَا	—	لَا اللَّيْلُ	= lel leju
فِ	=	فِي	—	فِي الدُّنْيَا	= fid dunjā
الَّذِ	=	الَّذِي	—	الَّذِي اسْتَمِنَ	= ellezi'tumine

إِنِّي الْيَوْمَ مَا الْقَلَمُ اتُّوَالْمَالِ فَأَمَّا الْيَتِيمَ وَإِذَا الْقُبُورُ
 فِي الدَّارِ إِلَى النُّورِ قَالَا الْيَوْمَ وَيُوتُوا الزُّكُوتَ وَاتَّقُوا

النَّارِ لَيِّنُوا الْقُلُوبَ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ ذَوِي الْقُرْبَى

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ إِنْ بِيَّ الْيَوْمَ فِي الدِّينِ لَنَا الْيَوْمَ إِلَّا الَّذِينَ

فِي الْكِتَابِ وَأَتُوا الزَّكَاةَ إِذَا انْقَلَبُوا لَا الْكَبِيرُ الْأَكْبَرُ

فِي الثَّلَاثِ إِذَا كُنْتُمْ

ه ه

HE

Izgovara se iz dubine prsa, a približno odgovara našem h.

Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ه ه	ه ه	ه ه	ه ه	ه

Vidjeli smo prije da ovaj glas ~ ه ه ه (h) kad ima nad njim dvije tačke (ه ه ه) onda se čita kao t.

وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ حَرَّمَ مَا حَلَ
 اللَّهُ لَكَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ خَمَلًا كَثِيرًا

خ

Hi

Ni ovaj glas ne postoji u našem jeziku. Izgovara se hrapavim glasom iz dubine grla, a samo donekle odgovara našem glasu h. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
خ	خ	خ	خ	خ

خا

= ha

Fetha nad ovim glasom se čita kao kratko a,

خان

= han

a udvostručena fetha an.

خَ خِ خُ خَا خِي خَاهَا حَا أَخِ إِخْوَةٌ بَخِ بَلَخَ
 أَدْخَلَ خَرُوفٌ يُنْفَخُ الْبَخِيلُ خَوْخَةٌ بِخُ بَزِ
 خِلَافًا خَلَقَهُ لِاتَّخَفَ أَخْلَدَهُ نَخْلٌ خَاوِيَةٌ خَلَقَهُ
 لِلْمُخْلِيفِينَ أَخَذَ أَخَذَهُ أَدْخَلَ الْخُرْنِ تَحَدَّثَ أَخْبَارًا
 أَمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْمَخْلُوقُونَ فَاللَّهُ خَيْرُ الْمَخْلُوقِينَ
 لَحْمُ الْخِنْزِيرِ حَرَامٌ الْخَيْرُ أُمَّ الْخَبَائِثِ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا رَبِّ تَمِّمُ بِالْخَيْرِ إِنَّمَا الْخَيْرُ بِالْخَاتِمِ
 وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى

ج

DŽIM

Izgovara se kao naše tvrdo dž, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ج	ج	ج	ج	ج

جَ جَاجِ جُ جَاجِي أَيْجَدُ جَوَابًا جَاءَ
 رَجُلٌ مَحَجَّ حَاجِ التَّهَجُّ الْقُرْآنِي يُجْزِي جِبَالًا لِحَنَّةٍ
 فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ وَإِذَا الْجِبَالُ
 أَلْجَهْلُ قَبِيحٌ رَبُّنَا اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ الْجَنَّةُ تَحْتِ
 أَقْدَامِ أُمَّهَاتِكُمْ نَحْنُ مُحْتَاجُونَ إِلَى خَالِقِنَا رَبِّنَا اللَّهُ
 وَجَادِ لَهُمْ فِي الْأَمْرِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ فِي مَجْبِيِّ
 يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ الْآرَوَاحُ

جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ

يَا رَبَّنَا بِنْتَنَا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ وَأَدْخَلْنَا الْجَنَّةَ

س

SIN

Izgovara se oštro kroz zube a odgovara našem s. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
س	س	س	س	س

سَبَّ سُبَّ سَا سِي سَا سِي سُو

إِسَاءَ إِسَاءَ سُوءًا إِنْسٌ إِسْرٌ سَافِرٌ سَفِيرٌ

كَسْرَةٌ إِسْحَقٌ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ رَبِّ يَسِّرُ

سَأَلَ سَائِلٌ بِقَلْبِ سَلِيمٍ فَسَبَّحَ وَاسْتَجَدَّ نُسَبِّحُ
إِنَّا أَرْسَلْنَا رَسُولًا وَبِاللَّهِ الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى السَّلَامَةَ
فِي السُّكُوتِ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى سُرُورًا النَّاسِ
فِي لُبْسِ اللَّيَاسِ أَحْسَدُ تَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ
وَسَيَّرَتِ الْجِبَالَ فَكَانَتْ سَرَابًا وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ
اللَّوَامَةِ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ الْمُسْلِمُ مِنَ سَلِيمٍ
الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ الْإِسْلَامُ دِينًا وَنَحْنُ مُسْلِمُونَ

ش

ŠIN

Potpuno odgovara našem glasu š, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ش	ش	ش	ش	ش

شَ شِ شُ شَا شِ شِ شِبْرًا شَيْءٌ
 رِيشٌ بِشْرٍ بَشْرٌ لَاتَمِشْ مَاأَشَاءُ أَشَارَإِلَيْهِ
 شَتَوِيَهُ أَبْشِرْنَا بِبُشْرِي شَهْدَ شَاهِدٌ شَرِبْتُ شَرِبَةً
 فِي تَشْرِينِ الْأَوَّلِ هَاشِمِي قُرَيْشِي رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ
 كَلِمَةُ الشَّهَادَةِ شَاكِرٌ اسْتَشْرَقَ لِإِشْفَاءٍ فِي الْخَمْرِ
 لِإِيْلَافِ قُرَيْشٍ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
 بِشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ثُمَّ إِذَا شَاءَ
 أَنْشَرَهُ ثُمَّ شَقَقْنَا شَقًّا الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ آيَاتَانِ

ص

SAD

Ovaj glas ne postoji u našem jeziku jer je jak. Približno odgovara našem s, a izgovara se krupno pokupljenih usni i povučenog jezika. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ص	ص	ص	ص	ص

صَ = sa kratko
صَا = san

Znak fetha (   ) nad ovim glasom se čita kratko a, a tenvin (   ) čita se kratko an.

صَ صَا صَا صَا صَا صَا
 أَصْبُ بَرَصٌ صَدٌّ مَوْصٍ أَصْلًا صَلَاةُ الصَّيْفِ
 الصَّيْفُ مَصْفٌ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ يَصُومُ وَيُصَلِّي
 النَّجَاةُ فِي الصِّدْقِ تَبُّ تَوْبَةٌ نَصُوحًا وَحُصِّلَ مَا

فِي الصُّدُورِ الْآنَ حَصَّصَ الْحَقُّ خَالِقُنَا
 صَبُورٌ وَمُصَوِّرٌ وَصَبَّارٌ كُنْ صَابِرًا فِي مُصِيبَةٍ
 أَصَابَكَ إِلَّا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ فَلَا صَدَقَ وَلَا
 صَلْتٌ إِنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا صَدِيقُكَ مَنْ صَدَقَكَ لِأَمْنٍ
 صَدَقَكَ إِنِّي أَضْحُو قَبْلَ الشَّمْسِ أَصْدَى الصُّبْحِ وَأَتْلُو دَرَسِي

ض

DAD

Ni ovaj glas ne postoji u našem jeziku, a samo malo je sličan našem d. Izgovara se kao krupno i tupo d, stavivši jezik pod nepce.

Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ض	ض	ض	ض	ض

ضَ = da

Fetha (َ) nad ovim glasom čita se kratko a,

ضًا = dan

a udvostručena fetha (َّ) čita se kratko an.

ضَدَّ ضِدَّ ضًا دَا ضُ ضَا ضَى ضَوْ ضَوُ أَضَاءَ
بِضٌّ ضَلَالَةٌ فِي الْأَرْضِ لِيُرْضُوكُمْ ضَرِيحِي
قَضِينَا ضَمَّةٌ الضَّلَالُ وَلَا الضَّالِّينَ مِنَ الضَّانِ
وَالضُّحَى فَتَرْضَى فِي تَضْلِيلٍ تَفَضَّلُوا مِنْ فَضْلِكُمْ
الَّذِينَ يَنْقُضُونَ زِينَةَ الْفَاضِلَةِ مَا الْأَرْضُ الْفَضْلُ
الْبَحْرِيْلُ الضَّارِبُ سَيُضْرَبُ الْقَرْضُ مِقْرَاضُ حَبَّةِ
مَرَضُهُ تَضَحَّمُ وَالْقَلْبُ ضَاقَتْ مِنْ ضَاقَتْ يَدُهُ
فَرَضَ صَوْمَ رَمَضَانَ لِلْأَصْحَاءِ لِلرُّضَى فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا

الْأَمَلِ مَا الْحُطْمَةُ إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ فِطْرَةَ
 مَطْرُوبِئِلْ أَرْسَلْ طَيْرًا كَطِي السَّجَلِ وَالتَّاشِطَاتِ
 نَشَطًا وَمَاتَزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ لَايَمْسُهُ جُنْبُ
 لَايَمْسُهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ لَا تُفْرِطُ وَلَا تُفْرِطُ طَاقَهُ
 الذُّرِّيَّةِ مَاءُ الْمَطْرِ طَاهِرٌ طُوبَى لِلطَّلَبَةِ الْمُجِدِّينَ يَوْمَ
 نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى الطَّهَارَةَ شَطْرَ الْإِيمَانِ صَدَقَ مَنْ نَطَقَ

ظ

ZA

Ovaj glas ne postoji u našem jeziku, a samo malo odgovara našem z. Izgovara se kao krupno i tupo z, pokupljenih usni i povučenog jezika. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ

ظ = za } kratko
 ظًا = zan

I nad ovim glasom fetha (ـَ) se čita kao kratko a, a udvostručena fetha (ـً) kao kratko an.

ظَ ذَ ظِرُّ ظَا ذَا ظِرِّ ظَا ظِي ظُو ظِي اَوْظِ اِيظُ
 طِيءَ اَظًا فَظًا فِي ظِلِّ اَنْظَرَ يَنْظُرُ ذَوْحَظِ
 تَلْظِي وَالظَّاهِرُ الْاَظْنُ بِالظَّالِمِينَ ظِلَالًا حَافِظُ
 نَظْرَظْرَةٌ مُنْتَظِرٌ يَدَايَ نَظِيفَتَانِ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ
 اِنِّي حَفِظْتُ الدَّرْسَ كِتَابِي اَنْظَفُ مِنْ كِتَابِهِ دَائِمًا
 فَاَنْذِرِ الظَّالِمِينَ حَافِظُوا الصَّلَوَاتِ مَنْ صَبَرَ ظَفَرَ

مَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمُ الْظُّفْرُ الْكَبِيرُ لَا تَنْظُرُ
إِلَى مَنْ قَالَ وَانْظُرْ إِلَى مَا قَالَ النَّجَّاءُ فِي حِفْظِ اللِّسَانِ

ع

AJN

Ovo je oštro grleni glas. Ne postoji u našem jeziku. Izgovara se kao polovina glasa "a" otvorenih usta, tako da se zrak propusti kroz stisnuto grlo. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ع	ع	ع	ع	ع

ع = a
 ع = an
 ع = u
 ع = i

kratko

Pošto je i ovaj glas jak, fetha se i nad njim čita kao kratko a (ne kao e), a udvostručena fetha se čita kao an (ne kao en).

عَا حِي عِي	= a	} dugo
عِي حِي عِي	= i	
عُو حُو عُو	= u	

عَا حِي عِي عَا حِي عِي عَا حِي عِي عَا حِي عِي
 دَعَّ عَدَّ عِشَّ عَفَا عَزَّ عَثُوًّا بَعَثَ عَيْبَ بُعِثَ آغْلَى
 عَنِ النَّعِيمِ أَعُوذُ فَارْجِعْ الصَّبْرُ جَمِيلٌ الْبَصْرُ عَلَى
 عَبْدِهِ شَرْعًا مِعْرَاجُ النَّبِيِّ الصَّادِقُ مَعَزَّرَهُ لَا أَعْبُدُ
 مَا تَعْبُدُونَ عَالِمٌ فَعَالَ عَقْلٌ سَلِيمٌ الْوَلَدُ الْمَطِيحُ
 الْعِلْمُ نُورٌ السَّاعِي نَاجِحٌ الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ بَعْدَابٍ وَقِيعُ
 عَدْلُ سَاعَةٌ يَعْدِلُ عِبَادَةٌ سَبْعِينَ سَنَةً وَجَمَعَ فَأَوْعَى
 يَا عَلِيُّ كُنْ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ

رَعِيَّتِهِ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا مَنْ يَدَعُ عِبَادَةَ
يَتَّعُ فِي عُسْرِ أَبِي اللَّهِ أَنْ يَقْبَلَ عَمَلُ صَاحِبِ بَدْعَةٍ
حَتَّى يَدَعُ بَدْعَتَهُ مَا عَمِلَ أَفْضَلَ مِنْ إِشْبَاعِ كَبِدٍ
جَائِعَةٍ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ

غ

GAJN

Ni ovaj glas ne postoji u našem jeziku. Samo donekle odgovara našem g, a izgovara se duboko jakim grlenim glasom. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
غ	غ	غ	غ	غ

١٠٩ } = ga
 ١٠٩ } = gan) kratko

Kao kod svih dosadašnjih jakih glasova, fetha se i nad ovim glasom čita kao kratko a, a udvostručena fetha kao an.

غَدِغُ غَاغِغُ غَغُ غَاغِي غِي غُو أُغُو غَيْبُ
 غُفِرَ فَرَعٌ نَزِيغًا بِغَيْرِ غِشَاوَةٍ لِيَطغِي مَاغْفِي عَنْهُ
 الْغَاشِيَةَ بِالطَّأغِيَةِ اِغْتَسَلَ يَغْفِرُ الْغَيْبَةَ حَرَامٌ
 إِذَا يَغْشَى رَبَّنَا لَا تُرْغِ قُلُوبَنَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ قَدْ
 وَصَلْنَا الْغَايَةَ مَنْ يَغْفِرُ يَغْفِرُ مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا
 تُقْبَلُ تَوْبَةُ عَبْدٍ مَا لَمْ يُغْرِغْ حِكْمَةً بِالِغَةِ فَاتَغْنِ النُّذْرُ
 إِذَا يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى
 رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَأَنْتَ غَفُورٌ رَحِيمٌ آمِينَ

حُرُوفُ الْهَجَاءِ

ARAPSKA ABECEDA

Slovo (harf)	Arapski naziv	Odgovora našem glasu	Slovo (harf)	Arapski naziv	Odgovora našem glasu
ا	Hemze, elif	-	ض	dad	-
ب	ba	b	ط	ta	-
ت	ta	t	ظ	za	-
ث	sa	-	ع	ajn	-
ج	džim	dž	غ	gajn	-
ح	ha	-	ف	fa	f
خ	ha	-	ك	kaf	-
د	dal	d	ك	kaf	k
ذ	zal	-	ل	lam	-
ر	ra	r	م	mir	m
ز	za	z	ن	nun	n
س	sin	s	و	vav	-
ش	šin	š	ه	ha	h
ص	sad	-	ي	ja	j

NEKA PRAVILA
KOJA SE ODNOSI NA SAMOGLASNIKE, SUGLASNIKE
I UČENJE U KUR'ANU

1. $\bar{\text{—}}$ Ovaj znak je za veću dužinu a stoji iznad dugih ā (آ), ī (ي) i ū (و) i služi za njihovo još duže izgovaranje, npr.:

جَاءَ	-	džāe		فَلَمَّا أَضَاءَتْ	=	felemmā edāet
سَيِّءٌ	=	sīe		قُولُوا آمَنَّا	=	kūlū āmenna
سُوْءٌ	=	sūun		فِي أَنْفُسِكُمْ	=	fī enfusikum

2. Dugi samoglasnik ū (أُ) izgovara se kao da je napisa-
no sa kratkim samoglasnikom u (ُ) na početku ovih riječi:

أُولَئِكَ   أَوْلِيَاءِ   أُولِي   أُولُو

dok se posljednji (kod riječi أُولِي   أُولُو i njima sličnim) izgovara dugo ako se ove riječi ne spajaju sa drugom riječju koja slijedi.

3. Dugi samoglasnik ū (أُ) izgovara se kratko na više mjesta u Kur'anu, npr.:

هُوَ أَوْلَآءِ   عُلَمَآؤُ

4. Kratki samoglasnik u (ُ) damma iznad و čita se kao dugi samoglasnik ū u ovim riječima:

مَاوْرِي دَاوْدَ يَلُوْنَ يَسْتُوْنَ تَلُوْنَ غَاوْنَ

5. U nekim riječima kratki samoglasnik e (َ) fetha čita se kao dugo ā, npr.:

هَذَا	= hāzā	اللَّهُ	= Allāhu
ذَلِكَ	= zālike	الرَّحْمَنُ	= Er Rahmānu
هَكَذَا	= hākeza	ثَلَاثَةٌ	= selāsetun
إِلَهُ	= ilāhun	لَكِن	= lākin

6. Riječ أَنَا izgovara se kao da je napisano أَنْ – ene, osim ako se na njoj predahne.

7. Tenvin (َّ) – udvostručena fetha uvijek se piše sa nosiocem elifom (ا) osim na و i ي koje se ne čita, npr.:

مُسْتَمِي فَتَى هُدَى جَنَّةً

8. Objašnjeno je prilikom obrade svakog harfa da se fetha (َ) čita kao kratko a (ne e) i udvostručena fetha – tenvin (َّ) kao kratko an (ne en) kada stoji nad jednim od ovih devet jakih suglasnika koji ne postoje u našem jeziku:

ق غ ع ظ ط ض ص خ ح

Međutim treba zapamtiti da ako na njima stoji sukun a prije njih meki suglasnik sa fethom, onda se i ta fetha čita kao kratko a, npr.:

نَحْنُ	= nahnu	أَطْعَمَهُمْ	= at'amehum
يَخْرُجُ	= jahrudžu	أَضْلَالًا	= adlālen
وَاصِرٍ	= vasbir	يَظْلِمُهُمْ	= jazlimuhum

بَعْدَ	= ba'de
مَغْضُوبٍ	= magdūbun
يَقْرَأُ	= jakreu

Ovo se pravilo ne odnosi na tešdid, npr.:

وَالصَّبْرُ (وَاصِرٍ)	= ves sabru
الضَّلَالُ (أَضْلَالًا)	= ed dalālu
الطَّعَامُ (أَطْعَمَهُمْ)	= et taāmu

9. Samoglasnik (ـِ) – fetha izgovaraće se kao kratko a kod ovih riječi:

اللَّهُ = Al-lāhu

اللَّهُمَّ = Al-lāhumme

رَبِّ = Rabbi

رَبَّنَا = Rabbenā

10. Glas h (هـ) sa kesrom ili dammom (ـِ) koji na ovaj način dolazi samo na kraju riječi, ako ima pred njim harf sa harekom (ـِ) izgovara se dugo, a ako pred njim stoji harf sa sukunom ili bez ikakva znaka izgovara se kratko, odnosno kesra i damma čitaju se kao i, u, a ne kao dugo ī, ū.

P R I M J E R I Z A

DUGO IZGOVARANJE

فَلَهُ	= felehū
رَبُّهُ	= Rabbuhū
رَسُولُهُ	= resuluhū
بِهِ	= bihī
خَيْرِهِ	= hajrihī
بَعْدِهِ	= ba'dihī
كَتَبَهُ	= ketebehū

KRATKO IZGOVARANJE

مِنْهُ	= minhu
فِيهِ	= fīhi
إِبْتِلَاؤُهُ	= ibtilāhu
نُوحِيهِ	= nūhīhi
عَلَيْهِ	= alejhi
يَهْدِيهِ	= jehdīhi
لِلَّهِ	= Lil-lāhi

Izuzetno je kod riječi **فِيهِ مُرَانًا** (fihī muhānā).

11. Riječ **مَجْرِيهَا** u Kur'anu treba učiti medžreha. Kratko e koje stoji na r treba otegnuti tankim glasom kao e, a ne kao dugo a.

12. U Kur'anu ima na jednom mjestu napisano **لَكِنَّا** koju riječ treba čitati kratko kao da je napisano **لَكِنَّ** osim ako se na tu riječ predahne.

13. Kad se predahne na riječi koja se završava jednim od ovih znakova **ـَ ـِ ـُ ـِـ ـِـ** onda ćemo svaku takvu riječ izgovarati kao da se završava znakom sukun (**ـْ**), npr.:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ - إِيَّاكَ نَعْبُدُ = ijjāke na'bud

بِاللَّهِ - بِاللَّهِ = bil-lāh

مَا تَفْعَلُونَ - مَا تَفْعَلُونَ = mā tef'alūn

غَفُورٌ رَحِيمٌ - غَفُورٌ رَحِيمٌ = Gafūrun Rahīm

لَوْ مَتَّعْتُمُوهَا - لَوْ مَتَّعْتُمُوهَا = levmete lāim.

Ali ako pak stanemo na riječi koja se završava znakom **ـً**, onda se svršetak te riječi izgovara sa dugim ā. Npr.:

غَفُورًا - غَفُورًا	= Gafūrā
هُدًى - هُدًى	= hudā
تَطْهِيرًا - تَطْهِيرًا	= tat hīrā
رِضًى - رِضًى	= ridā

14. Kad se staje na riječi koja se završava sa **و** ili **ي**, onda će se **و** pretvoriti u dugo u (**وُ**) ako prethodni harf ima znak (**وُ**), a **ي** u dugo i (**يِ**) ako prethodni harf ima znak (**يِ**), Npr.:

هُوَ - هُوَ	= hū
هِيَ - هِيَ	= hī
أَنْ يَغْضُوبَ - أَنْ يَغْضُوبَ	= en jagdū
رَضِيَ - رَضِيَ	= radī.

15. Ako zastanemo na riječi koja se završava sa okruglim **t** (تة), onda ćemo to t izgovarati kao h, npr.:

بِالْآخِرَةِ - بِالْآخِرَةِ	= bil āhireh
فِي الْحُطَمَةِ - فِي الْحُطَمَةِ	= fil hutameh

بِإِمْرَأَةٍ - بِإِمْرَأَةٍ = bi imreeh

جَنَّةً - جَنَّةً = dženneh

Kod svih navedenih primjera kad se produži sa učenjem, izgovaraćemo ih prema postojećim znacima.

16. Ako zastanemo na riječi koja se završava sukunom (◌ْ) ili dugim samoglasnicima (أَ-وِي-أَ), te riječi ćemo izgovarati kao da nismo ni stali, npr.:

عَلَيْهِمْ = alejhim

قُولِي = kūlī

أَمَنُوا = amenū

جَعَلَا = džealā

17. Učeci u Kur'anu vidjećemo da ima iznad nekih riječi znakova koji označavaju da li je dobro predahnuti, gdje se može stati i gdje se ne može stati, kao npr.:

— Na kraju svakog ajeta može se stati bez obzira na znakove. Znak ili je isto što i naša tačka (.) i dolazi na svršetku svakog ajeta.

— ه , znači da je zaustavljanje na toj riječi obavezno.

— ي , znači ne smije se stati, a ako smo stali moramo tu riječ opet učiti, osim ako je na kraju ajeta.

— ط , znači da je zaustavljanje ispravno — dobro.

— ع , znači da je zaustavljanje vrlo pogodno.

– قَدْ قَلْ znači bolje je stati.

– قِ صِلْ znači bolje je preći, i

– ٓ . . . ٓ ove tri tačke ponovljene dva put znače da ako se predahne na prvu riječ da se ne predahne na drugoj riječi, a ako se na prvoj ne zastane, na drugoj riječi se stoji.

18. U Kur'anu ima ispod nekih riječi znak ٓ koji znači da harf ispod kojeg stoji ovaj znak treba čitati dugo, i znak ٔ koji znači da harf ispod kojeg stoji ovaj znak čitati kratko, npr.:

نَفَقَاهُ = nefkahu

رَوْفٌ = reūfun

أَبَاؤُكُمْ = ābāukum

يُوسَىٰ = jeūsen

19. U Kur'anu ima mnogo riječi na kojima se ne može stati, a to su, uglavnom, ove:

حَاشَ مَا لَا بَلَىٰ أَنْ إِنَّ إِنَّ كَانْنَا إِنَّمَا فِي مِنِّ إِلَىٰ

إِلَّا عَلَىٰ رَبَّمَا لَوْلَا لَعَلَّ إِذْ كُمْ بَعْدَ قَبْلِ كُلِّ

كُلِّ حَتَّىٰ تُمْ أَوْ إِنَّمَا لَمْ بَلْ لَكِنْ لَمْ عَنْ لَمَّا هَلْ ذُو

ذِي ذَا كَيْفَ مِثْلُ لَنْ قَدْ سَوْفَ لِمَ عَمَّ

20. U Kur'anu dvadeset i četiri sureta (poglavlja) počinju sa slijedećim kraticama (siglama) koje treba čitati ovako:

الْمَ = أَلِفٌ لَّامٌ مِيمٌ   الرَّ = أَلِفٌ لَّامٌ رَا
الْمَرَّ = أَلِفٌ لَّامٌ مِيمٌ رَا   كَهَيَّعَصَ = كَافٌ هَايَا عَيْنٌ صَادٌ
طُهْ = طَاهَا   طَسَ = طَاسِينِ   طَسَمَ =
طَاسِينِ مِيمٌ   صَ = صَادٌ يُسَ = يَاسِينِ
حُمَ = حَامِيمِ   حُمَ عَسَقَ = حَامِيمِ عَيْنِ سِينِ قَافِ
قَ = قَافِ   نَ = نُونِ

Prije prelaska na učenje Kur'ana (kiraet) iz početka, preporučuje se učenje posljednjeg džuzua (dio – 10 lista) i Jasini – šerif, počevši od dova i kraćih poglavlja (sureta) sa metodičkim vježbanjem u učenje sa mekamom i tedžvidom.

غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ④ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ⑤
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑥

(١١٤) سُورَةُ النَّاسِ مَكِّيَّةٌ
وَأَيَّاهَا ٦ نَزَلَتْ بَعْدَ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ②
إِلَهِ النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④
الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنْ الْخَبْثِ
وَالنَّاسِ ⑥

كَسَبَ ② سَبَّحْنِي نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③ وَأَمْرَاتِهِ حَمَالَةٌ
الْحَطَبِ ④ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ⑤

(١١٢) سُورَةُ الْإِخْلَاصِ مَكِّيَّةٌ
وآياتها ٤ نزلت بعد الناس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ ③ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

(١١٣) سُورَةُ الْفَلَقِ مَكِّيَّةٌ
وآياتها ٥ نزلت بعد الفيك

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ

(١١٠) سُورَةُ النَّصْرِ نَزَلَتْ بِمَعْنَى فِي حَجَّتِ الْوَدَاعِ
فَنَعَتْ مَدَنِيَّةً وَهِيَ آخِرُ مَا نَزَلَ مِنَ السُّورَةِ
وَآيَاتُهَا ٣ نَزَلَتْ بَعْدَ التَّوْبَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ
فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ
إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

(١١١) سُورَةُ الْمَسَدِ مَكِّيَّةٌ
وَآيَاتُهَا ٥ نَزَلَتْ بَعْدَ الْفَاتِحَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا

(١٠٨) سُورَةُ الْكَوْثِرِ مَكِّيَّةٌ
وَآيَاتُهَا ٣ نَزَلَتْ بَعْدَ الْعَادِيَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

(١٠٩) سُورَةُ الْكَافِرُونَ مَكِّيَّةٌ
وَآيَاتُهَا ٦ نَزَلَتْ بَعْدَ مَا يَخُونُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾

وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾

وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي
أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

(١٠٧) سُورَةُ الْمَاعُونِ
مَكِّيَّةٌ ثَلَاثُ آيَاتٍ الْأُولَى مَدَنِيَّةٌ الْبَقِيَّةُ
وَأَيَّاهَا ٧ نَزَلَتْ بَعْدَ التَّكْوِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ
الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يُحِضُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣﴾
فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ
سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ
الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

(١٠٥) سُورَةُ الْفِيلِ مَكِّيَّةٌ
وآيَاتُهَا نَزَلَتْ بَعْدَ الْكَافِرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِي تَرَكَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ الَّذِي يَجْعَلُ كَيْدَهُمْ
فِي تَضَلُّبٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾ تَرْمِيهِمْ
بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ﴿٥﴾

(١٠٦) سُورَةُ قُرَيْشٍ مَكِّيَّةٌ
وآيَاتُهَا نَزَلَتْ بَعْدَ التَّيْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلْفَافِ قُرَيْشٌ ﴿١﴾ إِذْ لَفِيهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ

أَوْلَٰئِيْرُوْا اَنَا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلْتُمْ اَيْدِيْنَا اِنَّمَا مَا فَضَّلْنَا
 مَا لِكُوْنَ ۝ وَاذَلْنَا كَمَا هَلَّلْنَا فَمِنْهَا رَكُوْبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُوْنَ
 ۝ ۷۲ ۝ وَلَهُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ۝ وَاَتَّخَذُوْا
 مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِلِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُوْنَ ۝ لَا يَسْتَطِيعُوْنَ نَصْرَهُمْ
 وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُوْنَ ۝ فَلَا يَخُزُّنَكَ قَوْلُهُمْ اِنَّا نَعْلَمُ مَا
 يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ۝ اَوْلَمِيرَا لِيْنْسَانُ اَنَا خَلَقْنَاهُ مِنْ
 نُّطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ ۝ وَضَرَبْنَا مَثَلًا وَّ نَسِيَ خَلْقَهُ
 قَالَتْ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيْمٌ ۝ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي
 اَنْشَاَهَا اَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيْمٌ ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ
 الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَا اَنْشَرْتُمْنَهُ تُوقِدُوْنَ ۝ اَوْلَيْسَ الَّذِي
 خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِقَادِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلٰى وَهُوَ
 الْخَلّٰقُ الْعَلِيْمُ ۝ اِنَّمَا اَمْرُهُ اِذَا اَرَادَ شَيْئًا اَنْ يَقُوْلَ لَهُ كُنْ فَيَكُوْنُ
 ۝ فَسُبْحٰنَ الَّذِيْ بِيْدِهِ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۝ ۸۷

إِنْ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَكِينُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ
 وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِينُونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ
 فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ
 رَجِيمٍ ﴿٥٨﴾ وَامْتَاذُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾ أَلَمْ نَعْهَدْ
 إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
 مُبِينٌ ﴿٦٠﴾ وَإِنْ عَبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ
 أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَذِهِ
 جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ إِضْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ
 تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ
 وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا
 عَلَى عَيْنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ
 لَمَسَخْنَا هُمْ عَلَى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ
 ﴿٦٧﴾ وَمَنْ نَعْمِرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا
 عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ
 ﴿٦٩﴾ لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَشْحُونِ ١١ وَخَلَقْنَا
 لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ١٢ وَإِنْ نَشَاءُ نُفِركُهُمْ فَلَا صَرْحَ لَهُمْ
 وَلَا هُمْ يُنقَدُونَ ١٣ الْآرْحَمَةُ مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ
 ١٤ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ١٥ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ
 رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ١٦ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ
 اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطِعِم مِّنْ لَّوْنِشَاءِ
 اللَّهِ أَطَعِمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ١٧ وَيَقُولُونَ مَتَى
 هَذَا الْوَعْدِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ١٨ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
 تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ١٩ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَى
 أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ٢٠ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْأَجْدَاثِ إِلَى
 رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ٢١ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ
 الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ٢٢ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
 فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ٢٣ فَالْيَوْمَ لَا تُظَلَمُ نَفْسٌ
 شَيْئًا وَلَا يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٢٤

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنْ السَّمَاءِ وَمَا
 كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٢٨﴾ إِنْ كُنْتُمْ إِلَّا صَیْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ
 خَامِدُونَ ﴿٢٩﴾ يَا حَسْرَةَ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا
 كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٠﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمَا أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
 مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾ وَإِنْ كُلُّ لُتَّا جَمِيعٌ
 لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٢﴾ وَآيَةٌ لَهُمْ الْأَرْضُ الْمِيْتَةُ أَخْبَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا
 مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَاتٍ مِنْ نَخِيلٍ
 وَأَعْنَابٍ وَفَجْرَتْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾ لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
 وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾ سُبْحَانَ الَّذِي
 خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ
 وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسَخْنَا مِنْهُ النَّهَارَ
 فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ
 تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَا هُمْ مَنَازِلَ حَتَّى
 عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ
 الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا اَصْحَابَ الْقَرْيَةِ اِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ
 اِذْ اَرْسَلْنَا اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا
 بِثَالِثٍ فَقَالُوا اِنَّا اِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا مَا اَنْتُمْ اِلَّا
 بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٤﴾
 قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّا اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٥﴾ وَمَا عَلَيْنَا الْاَبْلَاحُ
 الْمُبِينُ ﴿١٦﴾ قَالُوا اِنَّا نَطِّيرُنَا بِكُمْ لَعْنًا لَمَّا كُنْتُمْ اِلٰهًا لِمَنْ جُمِعْتُمْ
 وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿١٧﴾ قَالُوا طَآئِرُكُمْ مَعَكُمْ
 اِنَّ ذِكْرًا لَكُمْ لَبَلَّ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٨﴾ وَجَاءَ مِنْ
 اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَسْعَىٰ قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ
 ﴿١٩﴾ اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ اَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢٠﴾
 وَمَالِيَ لَا اَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾ اَتَّخِذُ مِنْ
 دُونِهِ اِلٰهَةً اِنْ يُرِدْ مِنَ الرَّحْمٰنِ بُضْرًا لَنْ غَنِيَّ شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا
 وَلَا يُنْقِذُونَ ﴿٢٢﴾ اِنِّي اِذَا لَفِي ضَلٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٢٣﴾ اِنِّي
 اَمْتُ بِرَبِّكُمْ فَاَسْمَعُونَ ﴿٢٤﴾ قِيلَ اَدْخُلِ الْجَنَّةَ ط قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
 يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٦﴾

يس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَس ١ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ٢ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ٣ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ٤ تَنْزِيلِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٥ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ٦ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٧ إِنَّا جَعَلْنَا فِي آعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ٨ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ٩ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ١٠ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ١١ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ١٢

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يس ١ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ٢ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ٣ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ٤ تَنْزِيلِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٥ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ٦ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٧ إِنَّا جَعَلْنَا فِي آعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ٨ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ٩ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ١٠ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ١١ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ١٢

مِنْ رُسُلِهِ ^ج وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ^ط غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ^ج هَا
مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ
نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ^ط
وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا

عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ
مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ
رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ
أَوْ تُخْفَوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ
مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾ آمَنَ الرَّسُولُ
بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ

(٢) سُورَةُ الْبَقَرَةِ مَكِّيَّةٌ

١٤ آيَةً ٨١ قُرْآنٌ نَزَّلَهُ فِي بَدْوٍ مُبِينٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَمْ ﴿١﴾ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ

هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ

مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

وَأَنبَأْنَا فَاثِنًا زُوسِيَّتَ وَمِثْلَانِ

وَمِنْ أَفْكَ سُورَةُ سُورَةُ سُورَةُ

(١) سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

تَكُونُ آيَاتِهَا سِتَّةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ

نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ

عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

نَزَلَتْ بَعْدَ الْمَدَنِيِّ

MĚŠIHAT ISLAMSKE ZAJEDNICE SANDŽAKA
EL-KELIMEH